

PRIVREDNA
BANKA
SARAJEVO

Izveštaj o objavljivanju
podataka Privredne
banke Sarajevo d.d.
Sarajevo na dan
31.12.2018. godine

April, 2019

Oznaka dokumenta: IZVP-6/19

Verzija: 1.0

Stepen povjerljivost: Javno

Ovaj dokument je namjenjen za javnu upotrebu

Evidentiranje izmjena i kontrole dokumenta

Datum	Verzija	Opis/Komentar	Autor
24.05.2019.	1.0	Prvi nacrt dokumenta	Direkcija za računovodstvo i izvještavanje

Pregledao

Datum	Verzija	Opis/Komentar	Autor
29.05.2019.	1.0.	Dokument	Uprava Banke

Odobrio

Datum	Verzija	Broj odluke	Opis/Komentar	Autor
29.05.2019.	1.0	03-UBO-148/19	Usvojeni dokument	Uprava Banke

Sadržaj

1.	Uvod	4
2.	Poslovno ime i sjedište	5
3.	Vlasnička struktura i organi Banke	5
4.	Upravljanje rizicima	5
5.	Kapital i adekvatnost regulatornog kapitala.....	13
5.1.	Regulatorni kapital	13
5.2.	Kapitalni zahtjevi i adekvatnost regulatornog kapitala	13
6.	Izloženost rizicima	16
7.	Politika naknada	27

1. Uvod

Privredna banka Sarajevo d.d. Sarajevo, priprema Izvještaj o objavljivanju podataka i informacija (u daljem tekstu: Izvještaj) sa stanjem na dan 31.12.2018. godine i za godinu koja se završila na taj dan. Izvještaj je dostupan na internet stranici Banke (<https://www.pbs.ba>).

Iznosi u ovom Izvještaju su iskazani u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno.

Izvještaj pruža zainteresovanoj strani mogućnost da dobije sveobuhvatni uvid u trenutni profil rizika, kao i sisteme upravljanja rizicima i kapitalom Banke, čijim objavljivanjem Banka aktivno učestvuje u procesu jačanja tržišne discipline i transparentnosti. Izvještaj obuhvata kvalitativne i kvantitativne podatke, odnosno informacije kako propisuje Odluka Agencije za bankarstvo F BiH o objavljivanju podataka i informacija banke (Službene novine FBiH 81/17).

Bedina Jusičić – Musa
Član Uprave

Hamid Pršeš
Predsjednik Uprave

2. Poslovno ime i sjedište

Puni naziv: Privredna banka Sarajevo d.d. Sarajevo

Skraćeni naziv: PBS d.d. Sarajevo

Sjedište: Obala Kulina bana br. 18, Sarajevo

3. Vlasnička struktura i organi Banke

Dioničari koji imaju 5% i više dionica sa pravom glasa:

Pobjeda-Rudet d.d. Goražde,
BADECO ADRIA d.d. Sarajevo,
Halil Oković,
Hamid Pršeš,
ZIF HERBOS FOND d.d. Mostar,
Zijad Deljo.

NADZORNI ODBOR:

Aziz Šunje	Predsjednik
Ademir Abdić	Član
Džejna Bajramović	Član
Mehmet Siner	Član
Alen Gradaščević	Član

ODBOR ZA REVIZIJU:

Muhamed Hubanić	Predsjednik
Hasan Đozo	Član
Dragan Prusina	Član
Tayyar Ozerdem	Član
Senaid Zajimović	Član

UPRAVA:

Hamid Pršeš	Predsjednik Uprave
Bedina Jusičić Musa	Član Uprave
Edin Kreštalica	Član Uprave
Kemal Džabija	Član Uprave

GLAVNI INTERNI REVIZOR:

Šefika Kreso

EKSTERNI REVIZOR:

RSM BH d.o.o. Sarajevo

4. Upravljanje rizicima

Strategija upravljanja rizicima pruža stratešku orijentaciju upravljanja rizicima za sve vrste rizika kojima se Banka izlaže ili se može potencijalno izložiti u svom poslovanju te koje je Banka ocijenila kao materijalne. Strategija upravljanja rizicima predstavlja okvir za kontrolu, praćenje i limitiranje rizika koji su svojstveni poslovanju Banke kao i za osiguranje adekvatnosti internog kapitala.

Sistem za upravljanje rizicima detaljno je opisan i definisan u sljedećim aktima Banke:

- Strategijom upravljanja rizicima sa metodologijom procjene za ICAAP;
- Strategija upravljanja rizikom likvidnosti banke;
- Program kontrole upravljanja rizicima sa metodologijom rada;
- Metodologija izračuna ispravki vrijednosti/rezervacija - MSFI9;
- Politika sa procedurama upravljanja kreditnim rizikom;
- Politike i procedure upravljanja operativnim rizikom;
- Politika i procedura upravljanja kamatnim rizicima;
- Ostalim aktima.

Banka je u skladu sa definisanom Strategijom za upravljanje rizicima uspostavila politike i procese koji obezbjeđuju realizaciju strateških ciljeva i usaglašenost sa regulatornim zahtjevima u vezi sa upravljanjem pojedinačnim vrstama rizika.

U skladu sa poslovnom strategijom Banka je definisala značajne rizike kojima je izložena i to: kreditni rizik uključujući i koncentracijski rizik, tržišni – valutni i kamatni rizik, operativni rizik, pravni rizik, rizik eksternalizacije, Cyber rizik, rizik likvidnosti, rizik profitabilnosti, rizik ulaganja i rizik kapitala. Pored upravljanja navedenim rizicima Banka razmatra i druge rizike koje nije definisala kao značajne.

Banka je propisala sljedeće definicije tih rizika:

Vrsta rizika	Definicija rizika
Kreditni rizik	Rizik gubitka zbog neispunjavanja dužnikove novčane obaveze prema Banci.
Koncentracijski rizik	Svaka pojedinačna, direktna ili indirektna izloženost prema jednom licu, odnosno grupi povezanih lica ili skup izloženosti koje povezuju zajednički činitelji rizika koji može dovesti do takvih gubitaka koji bi mogli ugroziti nastavak poslovanja Banke ili materijalno značajne promjene njenog rizičnog profila.
TRŽIŠNI	Rizik gubitka koji proizlazi iz promjene kursa valute.
Valutni rizik	
TRŽIŠNI	
Kamatni rizik	Mogući nastanak negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke po osnovu promjene kamatnih stopa.
Operativni rizik	Rizik gubitka zbog neadekvatnih sistema, procedura i kontrola, slabosti i propusta u izvršavanju poslovnih aktivnosti, nezakonitih radnji i vanjskih događaja koji banku mogu izložiti gubitku.
Pravni rizik	Mogućnost da neispunjene ugovorne obaveze banke, pokrenuti sudski postupci protiv banke, kao i donesene poslovne odluke banke za koje se ustanovi da su neprovođive, negativno utiču na poslovanje ili finansijski položaj banke.
Rizik eksternalizacije	Svi rizici koji nastaju kada banka ugovorno povjerava drugoj strani obavljanje aktivnosti koje bi inače sama obavljala.
Cyber rizik	Cyber risk je rizik finansijskog gubitka, prekida poslovanja ili narušavanja reputacije banke usljed neovlaštenog upada u informacioni sistem banke.

Rizik likvidnosti	Rizik likvidnosti je rizik gubitka koji proizilazi iz postojeće ili očekivane nemogućnosti banke da podmiri svoje dospjele obaveze.
Rizik profitabilnosti	Nastaje zbog neodgovarajućeg sistema i raspodjele zarade ili nemogućnosti banke da osigura odgovarajući stabilni i održivi nivo profitabilnosti.
Rizik ulaganja	Proizlazi iz ulaganja banke u fiksnu imovinu i ulaganja u druga pravna lica usljed promjena njihovih tržišnih vrijednosti.
Rizik kapitala	Odnosi se na neodgovarajuću strukturu kapitala da podrži obim i prirodu poslovnih aktivnosti Banke ili na poteškoće sa kojima se suočava Banka prilikom pribavljanja novih izvora kapitala, posebno u slučajevima kada postoje hitne potrebe za povećanjem kapitala ili u nepovoljnim uslovima.
Valutno inducirani kreditni rizik	Rizik gubitka kojem je izložena Banka koja odobrava plasmane u stranoj valuti ili sa valutnom klauzulom.
Rezidualni rizik	Rezidualni rizik je rizik gubitka koji nastaje ako su priznate tehnike smanjenja kreditnog rizika kojima se koristi banka manje efikasne nego što se prvobitno očekivalo ili njihova primjena nedovoljno utiče na smanjenje rizika kojima je banka izložena.
Migracijski rizik	Rizik gubitka zbog promjene fer vrijednosti kreditne izloženosti, a kao posljedica promjene kreditnog rejtinga klijenta.
Rizik zemlje uključujući i političko ekonomski rizik i rizik transfera	Rizik porijekla lica prema kojem je banka izložena, odnosno rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat ili kapital banke zbog nemogućnosti banke da naplati potraživanja od ovog lica iz razloga koji su posljedica političkih, ekonomskih ili socijalnih prilika u zemlji porijekla tog lica.
Pozicijski rizik	Rizik gubitka koji proizlazi iz promjene cijene finansijskog instrumenta ili kod derivata promjene cijene odnosno varijable.
Reputacijski rizik	Rizik gubitka povjerenja u integritet banke do kojeg dolazi zbog nepovoljnog javnog mišljenja o poslovnoj praksi banke, koje proizlazi iz aktivnosti banke, poslovnih veza banke sa pojedinačnim klijentima ili aktivnostima članova organa banke, neovisno o tome postoji li osnova za takvo mišljenje.
Robni rizik	Rizik gubitka koji proizlazi iz promjene cijene robe.
Rizik namirenja	Mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat ili kapital banke zbog razlike u ugovorenoj cijeni namirenja za određeni dužnički, vlasnički, devizni ili robni instrument i njene sadašnje tržišne vrijednosti
Rizik prekomjerne finansijske poluge	Proizlazi iz ranjivosti Banke zbog finansijske poluge ili potencijalne finansijske poluge koja može dovesti do neželjenih izmjena njenog finansijskog plana, uključujući prisilnu prodaju imovine, što može rezultirati gubicima ili prilagodbom vrednovanja preostale imovine.
Upravljački rizik	Nastaje zato što Banka zbog svoje veličine i/ili kompleksnosti poslovanja ima ograničen kapacitet za uspostavljanje sofisticiranih upravljačkih mehanizama i kontrola.
Rizik slobodne isporuke	Nastaje kada je plaćanje vrijednosnih papira, valuta ili robe izvršeno prije nego što su oni primljeni odnosno ako obavljeno plaćanje ili izvršena isporuka nije u skladu sa očekivanom vremenskom dinamikom.
Strateški rizik	Strateški rizik nastaje zbog nepostojanja dugoročne strategije banke, donošenja pogrešnih poslovnih odluka te neprilagođenosti promjenama u ekonomskom okruženju

Rizik usklađenosti	Rizik izricanja mogućih mjera i kazni te rizik od nastanka značajnog finansijskog gubitka koji banka može pretrpjeti zbog neusklađenosti sa propisima, standardima i kodeksima te internim aktima.
Poslovni rizik	Negativna ili neočekivana promjena obima poslovanja i/ili profitnih marži banke koja može dovesti do značajnih gubitaka.

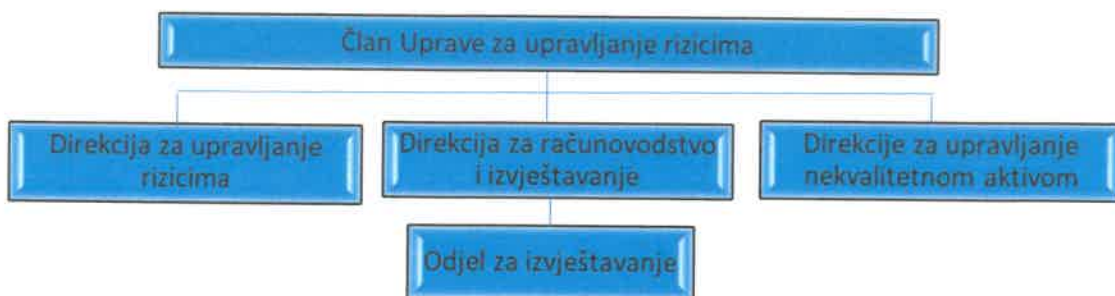
Kako bi optimizirala rizik i povrat na svoja ulaganja Banka slijedi poslovnu strategiju i strategiju upravljanja rizicima. Efikasno upravljanje rizicima podrazumijeva postavljanje jasne strategije rizika, odnosno definisanje željenog nivoa rizika i sklonosti za preuzimanje rizika. Sklonost Banke za preuzimanje rizika definisana je planovima Banke, odnosno Planom poslovanja Banke i Planom upravljanja nekvalitetnom aktivom.

Preuzimanje rizika je zasnovano na određenim načelima i to:

- **Razdvajanje odgovornosti** - Upravljanje rizicima je neovisno o komercijalnim aktivnostima Banke.
- **Načelo konzervativnosti** - U slučaju postojanja bilo kakve sumnje o nekom riziku, modelu ili poslovnoj aktivnosti, Banka će primijeniti konzervativan pristup, odnosno rukovoditi se nepovoljnijim scenarijom.
- **Sukob interesa** - Banka će poduzeti sve mjere u cilju izbjegavanja sukoba interesa u okviru njenih poslovnih aktivnosti. Interni sukob interesa se izbjegava kroz adekvatnu organizacionu strukturu, razdvajanje odgovornosti, jednoznačne linije izvještavanja i sistema nagrađivanja.
- **Odgovornost** - U sistem upravljanja rizicima su aktivno uključeni Uprava i Nadzorni odbor Banke.
- **Implementacija novih proizvoda** - Prije uvođenja novog proizvoda, poslovnog segmenta ili prije ulaska na nove tržišne segmente potrebno je provesti neovisnu analizu mogućih rizika.
- **Pravna usklađenost** - Banka poduzima sve napore kako bi njene aktivnosti bile u skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima i internim regulativama.
- **Transparentnost** - Kanalima komunikacije se osigurava razmjena informacija sa svim internim i eksternim zainteresovanim stranama.

U skladu sa Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta kontrolnu funkciju upravljanja rizicima izvršava Direkcija za upravljanje rizicima. Nad Direkcijom upravljanja rizicima direktnu nadležnost ima član Uprave nadležan za upravljanje rizicima, pri čemu Direktora Direkcije kao osobu odgovornu za upravljanje i kontrolu rizika imenuje i dužnosti razrješava Nadzorni odbor.

Dijagram 1. Organizacija Funkcije upravljanja rizicima u Banci

Izvještavanje o upravljanju rizicima je od velike važnosti kako bi se rukovodstvu Banke obezbijedile informacije potrebne za upravljanje, odnosno da bi blagovremeno reagovali na stvaran i predviđen razvoj rizika.

Direkcija za upravljanje rizicima mjesečno sačinjava izvještaje o upravljanju i kontroli značajnih rizika i dostavlja ih ALCO odboru i Upravi Banke. Izvještaji u okviru zaključka sadrže sumirana bitna zapažanja o pojedinačnom riziku.

Također Direkcija kvartalno pravi sumirane izvještaje za prethodna tri mjeseca i formira konačne preporuke na temelju praćenja pojedinačnog rizika u toku kvartala i izvršene kontrole na bazi uzorka, koji se definišu početkom svakog kvartala po pojedinačnom riziku na temelju kojih se provodi kontrola primjene i adekvatnosti internih kontrola u procesu upravljanja rizikom, a koja se okončava do kraja kvartala. Kvartalni izvještaji sadrže i status ranije izdatih preporuka.

Direkcija sačinjava kvartalne, polugodišnje i godišnje izvještaje o radu funkcije upravljanja rizicima koji minimalno sadrži Izvještaj o ostvarenju godišnjeg plana rada, kvartalni izvještaj o upravljanju i kontroli rizika sa izdatim preporukama i statusom ranije izdatih preporuka i informacije o ostalim provedenim aktivnostima.

Izvještaji o radu se podnose Odboru za reviziju na mišljenje i Nadzornom odboru na razmatranje, uz informisanje Uprave Banke. Odbor za reviziju i Nadzorni odbor u sklopu razmatranja Izvještaja o radu funkcije upravljanja rizicima, razmatraju i izvještaje o pojedinačnim rizicima i funkcija upravljanja rizicima prilaže uz izvještaj o radu.

Direkcija upravljanja rizicima kontinuirano prati sve značajne rizike kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena i daje preporuke za kvalitetnije ovladavanje rizicima. Svi značajni rizici se kontinuirano prate sa aspekta uticaja na kapital, prihod i profitabilnost Banke, te praćenje minimalno ključnih pokazatelja definisanih kroz Strategiju upravljanja rizicima sa metodologijom za procjenu ICAAP-a (dalje u tekstu Strategija).

Kroz Strategiju Banka je definisala materijalno značajne rizike kao rizike koji bi u određenim situacijama mogao ugroziti nastavak poslovanja Banke. Materijalna značajnost rizika je ocijenjena na osnovu jasnih kvantitativnih i kvalitativnih faktora definisanih za svaku vrstu rizika, pri čemu se u obzir uzimaju kompleksnost poslovanja Banke kao i specifičnost okruženja u kojem posluje. Da bi efikasnije pratila i ublažavala rizike kojima je izložena Banka je u okviru Strategije sačinila katalog značajnih rizika kao pomoćni alat gdje je identifikovala sve komponente profila rizika. Za sve značajne rizike Banka vrši redovna stres testiranja.

Kreditni rizik

Kreditni rizik u ukupnoj rizičnoj aktivni ima najveće učešće. Politika upravljana kreditnim rizikom predstavlja akt kojim se definiše sistem upravljanja kreditnim rizikom, uključujući i rizik smanjenja vrijednosti potraživanja, rizik koncentracije.

Rizični profil Banke opredjeljen je prihvatljivim nivoom rizika za Banku, a u skladu sa Strategijom upravljanja rizicima i zavisi od strukture portfolija Banke. Glavni cilj upravljanja kreditnim rizikom je minimiziranje negativnih efekata kreditnog rizika na finansijski rezultat i kapital Banke, po osnovu bilansih i vanbilansnih stavki.

Najvažniji procesi sistema upravljana kreditnim rizikom su:

- Odobravanje plasmana
- Praćenje izloženosti i rano otkrivanje povećanog kreditnog rizika
- Upravljanje nekvalitetnom aktivom
- Praćenje koncentracija
- Klasifikaciju aktive
- Izračun ispravki vrijednosti
- Analizu strukture, kvaliteta i trendova kreditnog portfolija

Za uspostavu poslovnog odnosa nadležne su direkcije prodaje (Direkcija za poslovanje sa fizičkim licima/Filijale/Agencije i Direkcija za poslovanje sa pravnim licima). Proces odobravanja plasmana sastoji se od prikupljanja i provjere neophodne dokumentacije, informacija i podataka na osnovu kojih se vrši kreditna analiza pojedinačnih plasmana, kao i faktora kreditnog rizika.

Po odobravanju plasmana, a u periodu trajanja ugovornog odnosa, Banka vrši kontinuirano praćenje izloženosti. Tokom praćenja izloženosti značajna pažnja daje se i na otkrivanje ranih znakova upozorenja. Način definisanja ranih znakova upozorenja, formiranje watch listi, te tretman klijenata koji se nalaze na watch listi je definisan Procedurom naplate potraživanja za pravna lica.

Praćenje i kontrolom portfolija u cjelini i po pojedinim segmentima, Banka vrši poređenje sa prethodnim periodima, identifikuje trendove kretanja i uzroke nivoa kreditnog rizika. Takođe, prate se i pokazatelji kvaliteta aktive (NPL/ukupni krediti; pokrivenost NPL ispravkama, dospjele obaveze/ukupni krediti...) kao i izloženosti prema regulatorno i interno definisanim limitima.

Poseban aspekt praćenja izloženosti kreditnom riziku predstavlja praćenje nivoa loše aktive kao i praćenje realizacije mjera i strategija definisanih u cilju upravljanja rizičnim plasmanima, a što je u nadležnosti Direkcije za upravljanje nekvalitetnom aktivom.

Koncentracijski rizik se prati u okviru kreditnog rizika Banke. Rizikom koncentracije se upravlja kroz praćenje kreditne izloženosti prema jednom korisniku i grupi povezanih lica, praćenje individualne koncentracije za 100 najvećih klijenata putem HHI indeksa i praćenje sektorske koncentracije putem HHIS indeksa. Banka je izdvojila interni kapitalni zahtjev analizom kretanja HHII i HHIS koeficijenata za individualnu i sektorsku koncentraciju za top 100 klijenta.

U svrhu kontrole rizika koncentracija Banka je utvrdila interne limite izloženosti prema industrijskim granama.

U skladu sa Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive, Banka vrši obračun regulatornih rezervi na mjesečnom nivou.

Stavke aktive koje se klasifikuju:

- U bilansu Banke: krediti, depoziti kod banaka, kamate i naknade, vrijednosni papiri koji se drže do dospjeća, vrijednosni papiri raspoloživi za prodaju, učešće Banke u kapitalu drugih pravnih lica, stečena finansijska i materijalna aktiva u procesu naplate potraživanja (koja se evidentira po tržišnoj vrijednosti) i druga bilansna aktiva (isključujući aktivu u skladu sa članom 2 stav 2 Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive),
- U vanbilansu Banke: izdate garancije, avali, akcepti mjenica i drugi oblici jemstava, nepokriveni akreditivi, neopozivi odobreni, a neiskorišteni krediti, neiskorištena sredstva okvirnih ugovora ako ne sadrže klauzulu bezuslovne opozivosti i sve druge stavke koje predstavljaju potencijalne obaveze Banke.

Metodologijom izračuna ispravki vrijednosti/rezervacija regulisan je način izračuna ispravki vrijednosti/rezervacija - MSFI 9, i nadležnosti za ovaj proces.

Sistem izvještavanja obuhvata interno i eksterno izvještavanje. Sadržaj i struktura izvještaja za kreditne rizike, te dinamika i linije izvještavanja vrši se u skladu sa Procedurama za izvještavanje o značajnim rizicima. Izvještaji sadrže informacije o: ukupnoj izloženosti kreditnom riziku kao i izloženostima po vrsti proizvoda, dospjela potraživanja, rizične plasmane, iznos regulatornih rezervi za kreditne gubitke (RKG), ispravke vrijednosti, nedostajuće rezerve, rizike izloženosti, limite izloženosti i koncentracije.

Tehnike ublažavanja kreditnog rizika

Banka naplatu odobrenih plasmana primarno bazira iz budućih novčanih tokova dužnika, a kao sekundarni izvor naplate kako bi se smanjio gubitak usljed potencijalnog nastupanja statusa neizmirenja obaveza dužnika, banka uzima različite instrumente obezbjeđenja (kolaterale) kao zaštitu.

Efikasnost tehnika ublažavanja kreditnog rizika se mjeri i kontroliše praćenjem vremena potrebnog za realizaciju kolaterala i odstupanja realizovanih vrijednosti kolaterala od očekivanih.

Izbor instrumenata osiguranja – kolaterala naplate potraživanja Banke ovisi o iznosu kreditnog zaduženja, procjeni kvaliteta klijenta, procjeni rizika kreditnog posla, traženog roka otplate, procjenu prihvatljivosti ponuđenih instrumenata osiguranja i definisanih limita koncentracije.

Stavke kolaterala prihvatljive kao instrument ublažavanja kreditnog rizika su detaljno objašnjene u Politici kolaterala sa procedurama za održavanje evidencije kolaterala.

Najznačajnije vrste instrumenata obezbjeđenja koje banka koristi su novčani depozit deponovan kod Banke ili neke druge banke u FBiH ili banke zemlje zone A, bankarske garancije izdate od strane prvoklasne Banke, nekretnine, pokretna imovina, zalihe, vrijednosni papiri, garancije BiH, FBiH i RS, polise osiguranja i mjenice.

Operativni rizik

Upravljanje operativnim rizikom vrši se kroz:

- identifikaciju i klasifikaciju izvora operativnog rizika;
- definisanje donjeg praga neto gubitka iz osnova operativnog rizika;
- mjerenje i procjenu izloženosti svim identifikovanim operativnim rizicima;
- procjenu nivoa operativnih rizika prilikom uvođenja novih proizvoda i procesa, eksternalizacije, i poslovnih promijena koje karakterišu značajni rizici;
- kontinuiranu kontrolu operativnih rizika;
- formiranje kapitalnog zahtjeva za operativni rizik;
- jasno definisanje ovlaštenja i linija odgovornosti u procesu preuzimanja i upravljanja operativnim rizikom;
- sistem za redovno izvještavanje Nadzornog odbora i Uprave Banke o funkcionisanju sistema za upravljanje operativnim rizikom;
- obavezu periodičnog preispitivanja uspostavljenog sistema za upravljanje operativnim rizicima u Banci.

Za identifikaciju događaja operativnog rizika nadležni su svi zaposlenici Banke, koji su dužni izvjestiocima za praćenje i prijavljivanje događaja iz oblasti operativnog rizika prijaviti nastali događaj.

Operativni rizik Banka prati putem interno razvijene aplikacije u koju se evidentiraju, analiziraju i prate događaji iz oblasti operativnog rizika. Na mjesečnom nivou se prate gubici i frekvencije prijavljenih događaja uključujući i događaje koji pripadaju pravnom i riziku eksternalizacije.

Banka koristi pristup osnovnog pokazatelja (BIA) prilikom izračuna minimalno adekvatnog kapitala za pokriće gubitaka iz osnova operativnog rizika. Operativni rizik je skup rizika koji se, u skladu sa definisanim značajem, posmatraju zasebno, a zahtjev za kapitalom se izdvaja zbirno za sve njih.

Banka je posebno definisala i procijenila pravni rizik, rizik eksternalizacije i Cyber rizik kao značajne podkategorije rizika, dok su ostale podkategorije uključene u operativni rizik kao kapitalno značajne.

Pravni rizik je jedan od ključnih podkategorija operativnog rizika te isti proizilazi iz mogućnosti neispunjenja ugovorne obaveze Banke, pokrenutih sudskih sporova protiv Banke, kao i donesenih poslovnih odluka Banke za koje se ustanovi da su neprovodive. Banka je usvojila Metodologiju utvrđivanja visine rezervacija po sudskim sporovima protiv Banke kojom je jasno definisan način i visina rezervacija za svaki sudski spor protiv Banke.

Rizik eksternalizacije je veoma značajan za poslovanje Banke koja nastoji da na adekvatan način upravlja ugovornim odnosima sa pružaocima usluga i da redovno nadzire pružanje usluga. S obzirom da je povećan broj eksternalizovanih aktivnosti, posebno onih vezanih za informacioni sistem, Banka poduzima potrebne korake kako bi se rizik eksternalizacije smanjio na prihvatljiv nivo. Programom sa politikama i procedurama za upravljanje rizikom eksternalizacije definisani su koraci koji se moraju poduzeti u procesu nove eksternalizacije, uključujući i definisanje obrazaca za procjenu rizičnosti i materijalne značajnosti eksternalizovanih aktivnosti, kao i obrazac za dubinsku analizu pružaoca usluga. Program također definiše proces procjene materijalne značajnosti, sistem nadzora i upravljanje postojećim eksternalizovanim aktivnostima.

Cyber rizik je rizik finansijskog gubitka, prekida poslovanja ili narušavanja reputacije Banke usljed neovlaštenog upada u informacijske sisteme Banke. Banka tretira Cyber incidente kao podkategorije sigurnosnih incidenata. Kao mjeru osiguranja od cyber rizika Banka ima ugovorenu polisu osiguranja koja predviđa pokriće dijela eventualno nastalih gubitaka do određenog iznosa.

Ostali značajni rizici

Valutni rizik Banka prati u segmentu FX aktivnosti, devizne pozicije i promjene kursa valute koje ima u svojim bilansnim i vanbilansnim pozicijama. Banka nema otvorenu knjigu trgovanja pa samim tim ne prati pozicijski i robni rizik.

Kamatni rizik Banka prati u segmentu praćenja kredita sa promjenjivom kamatnom stopom, dok Banka u svom portfelju nema ugovorenih depozita sa promjenjivom kamatnom stopom. Također praćenje se vrši i u dijelu ročne usklađenosti kamatnoosjetljive aktive i pasive. Promjena ekonomske vrijednosti bankarske knjige (EVB) prati se na mjesečnom i kvartalnom nivou.

Glavni indikator rizika finansijske likvidnosti u Banci predstavlja stopa NPL u ukupnim kreditima jer Banci onemogućava očekivani gotovinski tok vlastitih sredstava. Rizik likvidnosti tržišta proizilazi iz sposobnosti pribavljanja likvidnih sredstava na tržištu po razumnoj, a ne bilo kojoj cijeni. Banka kontinuirano prati regulatorne i interno definisane limite likvidnosti.

Rizik profitabilnosti Banka prati kroz ostvarenje profitabilnosti na mjesečnom nivou kroz odnos planskih i ostvarenih veličina i analizu značajnih odstupanja.

Rizik ulaganja je rizik gubitka koji proizilazi iz ulaganja Banke u fiksnu imovinu i ulaganje u druga pravna lica, uslijed promjene njihovih tržišnih vrijednosti. Obzirom na prekoračenje omjera stalnih sredstava i regulatornog kapitala Banka je Planom poslovanja, odnosno Planom kapitala predvidjela je smanjenje imovine prodajom određenih objekata.

Struktura kapitala Banke je visoko kvalitetna obzirom da se sastoji iz stavki redovnog osnovnog kapitala. Međutim rizik kapitala je procijenjen kao rizik visoke materijalne značajnosti obzirom na stopu adekvatnosti kapitala i izloženost riziku pribave značajnog iznosa kapitala u kratkom roku.

Banka je uspostavila adekvatan sistem upravljanja rizicima Banke u odnosu na njen rizični profil, sklonost i toleranciju ka rizicima, kao i u odnosu na svoju poslovnu politiku i strategiju. Kontinuirano se vrši praćenje poštivanja definisanih limita i izvještavanje o istima.

Na osnovu Plana poslovanja, Plana upravljanja nekvalitetnom aktivom i Plana kapitala, te analize značajnih rizika, Banka je definisala strateške pokazatelje koje će kontinuirano pratiti. Prikaz istih u tabeli u nastavku sa izračunom za 31.12.2018. godine.

Strateški pokazatelji	31.12.2018.
Kreditni rizik	
NLP/ukupni plasmani	25.27%
Dospjele/ukupne obaveze	22.06%
RWA u 000 KM	240.222
Rizik likvidnosti	
LCR	181%
Rizik profitabilnosti	
ROA	0.72%
ROE	9.47%
Rizik kapitala	
Regulatorni kapital u 000 KM	37.343
Stopa adekvatnosti kapitala	13.45%

5. Kapital i adekvatnost regulatornog kapitala

Regulatorni kapital predstavlja iznos izvora sredstava koji je banka dužna održavati radi sigurnog i stabilnog poslovanja, i predstavlja zbir osnovnog i dopunskog kapitala, nakon regulatornih usklađivanja.

Podaci i informacije koji se odnose na regulatorni kapital obuhvataju:

- Iznos osnovnog i dopunskog kapitala;
- Pregled pojedinačnih elemenata kapitala;
- Odbitne stavke kapitala;
- Iznos ukupnog regulatornog kapitala.

5.1. Regulatorni kapital

Kapital		
Br.	Stavka	Iznos
1.	REGULATORNI KAPITAL	37.343
1.1	OSNOVNI KAPITAL	37.343
1.1.1	REDOVNI OSNOVNI KAPITAL	37.343
1.1.1.1	Instrumenti kapitala koji se priznaju kao redovni osnovni kapital	33.207
1.1.1.2	Zadržana dobit	630
1.1.1.3	Ostali ukupni rezultat	6.985
1.1.1.4	Ostale rezerve	
1.1.1.5	(-) Ostala nematerijalna imovina	-712
1.1.1.6	(-) Odložena poreska imovina koja zavisi od buduće profitabilnosti i neproizilazi iz privremenih razlika umanjениh za povezane poreske obaveze	
1.1.1.7	(-) Odbici od stavki dodatnog osnovnog kapitala koji premašuju dodatni osnovni kapital	-2.767
1.1.1.8	(-) Odloženo poresko sredstvo koje se može odbiti i koja zavisi od buduće profitabilnosti i proizilazi iz privremenih razlika	
1.1.2.	DODATNI OSNOVNI KAPITAL	
1.1.2.1	Instrumenti kapitala koji se priznaju kao dodatni osnovni kapital	
1.1.2.2	(-) Odbici od stavki dopunskog kapitala koji premašuju dopunski kapital	
1.1.2.3	Odbitak od stavki dodatnog osnovnog kapitala koji premašuje dodatni osnovni kapital (odbija se od redovnog osnovnog kapitala)	
1.2	DOPUNSKI KAPITAL	0
1.2.1	Instrumenti kapitala i subordinirani krediti koji se priznaju kao dopunski kapital	8.463
1.2.2	Opšte ispravke vrijednosti za kreditni rizik u skladu sa standardizovanim pristupom	3.003
1.2.3	Odbitak od stavki dopunskog kapitala koji premašuje dopunski kapital (odbijen u dodatnom osnovnom kapitalu)	
1.2.4	Elementi ili dobici od dopunskog kapitala - ostalo	-11.466

5.2. Kapitalni zahtjevi i adekvatnost regulatornog kapitala

Odlukom o izračunavanju kapitala banke (Službene novine FBiH 81/17), propisana je metodologija izračuna iznosa regulatornog kapitala i stope adekvatnosti kapitala.

Propisani su kapitalni zahtjevi koje Banka u svakom momentu mora ispunjavati:

- stopu redovnog osnovnog kapitala od 6,75%
- stopu osnovnog kapitala od 9%
- stopu regulatornog kapitala od 12%

Definisane stope kapitala banka izračunava stavljanjem u omjer stavke regulatornog kapitala i ukupnog iznosa izloženosti riziku izražena u procentu.

Dodatno, banke su u obavezi održavati i zaštitni sloj kapitala u obliku redovnog osnovnog kapitala u iznosu od 2,5% ukupne izloženosti riziku. Navedeni zaštitni sloj sastoji se samo od stavki redovnog osnovnog kapitala, nakon ispunjenja stope redovnog osnovnog kapitala od 6,75%.

Ukupan iznos izloženosti riziku prema novoj metodologiji, u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke, predstavlja zbir izloženosti ponderisane rizikom za kreditni, tržišni, operativni rizik, rizik namirenja / slobodne isporuke i rizik povezan sa velikim izloženostima koje proizilaze iz stavki u knjizi trgovanja.

Banka nema izdvojene kapitalne zahtjeve za rizik namirenja / slobodne isporuke, kao ni rizik povezan sa velikim izloženostima koje proizilaze iz stavki u knjizi trgovanja.

Adekvatnost kapitala		
Br.	Stavka	Iznos
1.	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	2.301
3.	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	
6.	Izloženosti prema institucijama	4.228
7.	Izloženosti prema prema privremenim društvima	37.232
8.	Izloženosti prema stanovništvu	36.585
9.	Izloženosti obezbijeđeni nekretninama	110.458
10.	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	18.996
11.	Visokorizične izloženosti	
12.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	
13.	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	
14.	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	
15.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	234
16.	Ostale izloženosti	30.188
17.	Kapitalni zahtjevi za iznos namirenja/isporuke	
18.	Kapitalni zahtjevi za tržišne rizike	
18.1.	Kapitalni zahtjevi za specifični i opšti rizik pozicije po osnovu dužničkih i vlasničkih instrumenata	
18.2.	Kapitalni zahtjevi za velike izloženosti koje prekoračuju ograničenja definisana Odlukom o velikim izloženostima	
18.3.	Kapitalni zahtjevi za devizni rizik	7.734
18.4.	Kapitalni zahtjevi za robni rizik	
19.	Kapitalni zahtjevi za operativni rizik	29.684
20.	Stopa redovnog osnovnog kapitala	13,45
21.	Stopa osnovnog kapitala	13,45
22.	Stopa regulatornog kapitala	13,45

Odlukom o izračunavanju kapitala banke, propisano je da banka mora u svakom trenutku ispunjavati kapitalne zahtjeve po pitanju stope redovnog osnovnog kapitala od 6,75%, stope osnovnog kapitala od 9% i stope regulatornog kapitala od 12%. Također, propisana je obaveza banci da održava zaštitni sloj za očuvanje kapitala kao regulatorni kapital u obliku redovnog osnovnog kapitala u iznosu od 2,5% ukupnog iznosa izloženosti riziku. Banka ispunjava zahtjev za propisanu minimalnu stopu adekvatnosti kapitala, dok

na dan 31.12.2018. godine ne ispunjava zahtjev za održavanjem zaštitnog sloja kapitala u iznosu od 2,5%, rok za usklađenje je 30.06.2019. godine i za očekivati je da će se Banka do roka uskladiti.

Interna procjena adekvatnosti kapitala - ICAAP

Proces interne procjene adekvatnosti kapitala - ICAAP je uspostavljen u Banci s ciljem kontinuiranog utvrđivanja i održavanja internog kapitala na nivou koji Banka smatra adekvatnim za pokriće rizika kojima je izložena.

Banka minimalno jednom godišnje vrši detaljnu analizu rizika kroz proces revidiranja Strategije upravljanja rizicima sa metodologijom procjene za ICAAP, a koristeći rezultate prethodno izvršenih testiranja otpornosti na stres pojedinačnih rizika, na osnovu čega se utvrđuje potreba za izdvajanjem internih kapitalnih zahtjeva za pojedinačno analizirane rizike.

Proces ICAAP je uključen u sistem integralnog upravljanja Bankom, te u njemu značajnu ulogu imaju Uprava i Nadzori odbor Banke.

U skladu sa metodologijom definisanja materijalne značajnosti rizika, Banka je utvrdila značajne rizike i one rizike kojima nije izložena u svom poslovanju.

Katalog rizika kao dio Strategije je alat pomoću kojeg je Banka identificirala sve komponente profila rizika odnosno predstavlja tablicu atributa koji opisuju sva bitna svojstva svih tipova rizika kojima je Banka izložena.

Banka sprovodi stresno testiranje za sve materijalno značajne rizike, koji uključuje faktore rizika specifične za okruženje u kojem Banka posluje. Rezultati stresnog testiranja uzimaju se u obzir pri procjeni i održavanju internog kapitala na određenom nivou.

Za uključivanje materijalno značajnih rizika u ICAAP Banka primjenjuje sljedeće metodologije za:

- Kreditni rizik: standardizovani pristup uz stresno testiranje modela sa vremenski razdobljem od godinu dana.
- Koncentracijski rizik: analizom kretanja HHII i HHIS koeficijenata za individualnu i sektorsku koncentraciju i primjenom stres testiranja.
- Operativni: jednostavni pristup izračuna relevantnog pokazatelja uz primjenu stres testiranja, interna metodologija izdvajanja za rizik eksternalizacije u sklopu ostalih značajnih rizika.
- Tržišni: Standardizovani pristup za valutni rizik i testiranje otpornosti na stres deviznog rizika za značajne valute.
- Kamatni: Jednostavan izračun promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i testiranje primjenom pretpostavljenog kamatnog šoka od 300 b.p.
- Rizik likvidnosti: testiranje hipotetičkog nivoa likvidnosti.
- Rizik profitabilnosti: interna metodologija izdvajanja u sklopu ostalih značajnih rizika.
- Rizik ulaganja: interna metodologija izdvajanja u sklopu ostalih značajnih rizika.
- Rizik kapitala: interna metodologija izdvajanja u sklopu ostalih značajnih rizika.

6. Izloženost rizicima

Kreditni rizik

U analizi kreditnog rizika Banka koristi interne i regulatorne kriterije, koji zahtjevaju klasifikaciju svakog plasmana po osnovu propisanih kriterija i obračun rezervi za procjenu gubitaka po osnovu kreditnog rizika. Primjena ovih kriterija omogućava Banci da otkrije neočekivane gubitke koji mogu nastati usljed nemogućnosti i nesposobnosti klijenta da svoje obaveze izmiruje o roku dospjeća prema ugovorom definisanim uslovima. Banka vrši klasifikaciju poraživanja i obračun potrebnog nivoa rezervi za procjenjene gubitke, koja predstavlja određeni vid zaštite od mogućih posljedica ukoliko se plasirana sredstva ne vrate o roku dospjeća i u punom iznosu.

Pozitivna razlika između obračunatih rezervacija za procjenjene gubitke (na bazi regulatornog pristupa) s jedne strane, i ispravki vrijednosti i rezervisanja za potencijalne gubitke (na bazi internog pristupa) s druge strane, daje potrebnu rezervu za procjenjene gubitke, koja predstavlja odbitnu stavku od kapitala.

Banka dospjela nenaplaćena potraživanja definiše kao sva potraživanja koja nisu naplaćena u roku dospjeća (po osnovu glavnog duga, kamata i naknada, dug po protestiranim garancijama, nedozvoljena prekoračenja na računima klijenata i ostale obaveze klijenata).

Kada se računaju dani kašnjenja, uzima se u obzir materijalno značajan iznos kašnjenja. Pri tome se pod materijalno značajnim iznosom podrazumijevaju dospjela potraživanja banke od dužnika koja su veća od 500 BAM i 2,5% ukupne izloženosti dužnika-pravnog lica i 1% ukupne izloženosti dužnika fizičkog lica i 20 BAM.

Banka koristi pristup „po klijentu“ kod pravnih lica, te brojanje dana kašnjenja započinje danom kada je ukupan iznos svih dospelih neizmirenih obaveza dužnika, po svim ugovornim iznosima postao materijalno značajan. Kod fizičkih lica koristi se pristup „po ugovoru“, te brojanje dana kašnjenja započinje danom kada je ukupan iznos svih dospelih neizmirenih obaveza ugovora postao materijalno značajan.

Potraživanja u statusu neizmirenja obaveza (Default) - Banka smatra da je izloženost non-performing/obezvrijeđena kada je dužnik u kašnjenju više od 90 dana u materijalno značajnom iznosu, a Banka je, na osnovu procjene finansijskog stanja, odnosno kreditne sposobnosti dužnika, procjenila da postoji mala vjerovatnoća da će dužnik u potpunosti izmiriti svoju obavezu prema njoj, bez obzira na mogućnost naplate po osnovu aktiviranja instrumenta osiguranja.

Vodeći princip modela očekivanog kreditnog gubitka je odražavanje pogoršanja ili poboljšanja kreditnog kvaliteta finansijskog instrumenta.

Iznos očekivanog kreditnog gubitka koji se priznaje, zavisi od stepena kreditnog pogoršanja od inicijalnog priznanja.

Postoje dvije osnove za izračunavanje:

- **12-mjesečni ECL (Nivo 1)**, koji se odnosi na sve stavke (od inicijalnog priznanja), dokle god nema značajnog pogoršanja kreditnog kvaliteta
- **ECL u toku čitavog vijeka trajanja (Nivoi 2 i 3)**, koji se primjenjuje kada dođe do značajnog povećanja kreditnog rizika na individualnoj ili kolektivnoj osnovi.

Nivoi 2 i 3 se razlikuju u načinu na koji se priznaje prihod od kamate. U Nivou 2, prihod od kamate se računa na osnovu bruto knjigovodstvene vrijednosti, dok se u Nivou 3, prihod od kamate suspenduje.

Banka za svaki izvještajni period procenjuje da li je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika od inicijalnog priznavanja i da li je kreditno obezvrijeđenje svakog finansijskog instrumenta identifikovano za svaki portfolij koji je predmet procjenjivanja, kako bi se odredilo da li se primjenjuje obračun obezvrijeđenja na 12-mjesečnoj osnovi ili u toku čitavog vijeka trajanja finansijskog instrumenta.

Takođe, istovremeno se procjenjuje i način obračuna prihoda od kamate, koji zavisi od Nivoa kreditnog rizika u kojem se finansijski instrument nalazi.

Banka ima jasno definisane kriterijume za procjenjivanje i priznavanje kredita i potraživanja kao i kriterijume za procjenjivanje i priznavanje rezervisanja po osnovu potencijalnih obaveza, u skladu sa Međunarodnim standardom finansijskog izvješavanja (IFRS 9).

Obezvrijeđenje plasmana se vrši na osnovu procjene očekivanih budućih novčanih tokova iz poslovanja klijenata, kao i realizacije sredstava obezbjeđenja, ukoliko se procjeni da će realno plasmana biti namiren iz tih sredstava.

Banka svaku izloženost raspoređuje u jednu od slijedećih kategorija kreditnog rizika:

- Nivo 1 – nizak nivo kreditnog rizika (*eng. performing*)
- Nivo 2 – povećan nivo kreditnog rizika (*eng. underperforming*)
- Nivo 3 – izloženosti u statusu neizmirenja obaveza (*eng. nonperforming*)

Raspored izloženosti po Nivoima rizika za pravna lica se vrši na nivou klijenta, a za fizička lica na nivou ugovora (partije).

Banka procjenu rezervisanja vrši na:

- Individualnoj i
- Kolektivnoj osnovi.

Procjena na individualnoj osnovi se vrši za klijente koji su raspoređeni u Nivo kreditnog rizika 3 i ako ispunjavaju makar jedan od sljedećih kriterija:

1. Izloženosti prema fizičkim licima koji su viši od 25 000 BAM,
2. Izloženosti prema pravnim licima koji su viši od 50 000 BAM,

Klijenti koji ne ispunjavaju gore navedene uslove, a koji se nalaze u Nivou 2 ili Nivou 1 kreditnog rizika, se procjenjuju na kolektivnoj procjeni.

Izloženost se izračunava kao ukupna bilansna i vanbilansna izloženost na finansijski datum obračuna.

Obavređenje kredita koje umanjuje vrijednost kredita, evidentira se na računu ispravki vrijednosti u okviru bilansa stanja i priznaje se kao rashod u okviru bilansa uspjeha.

Ukupan efekat prve primjene IFRS 9 na 01.01.2018. godine u iznosu HKM 5.991 evidentiran je na teret kapitala.

Ispravke vrijednosti na 31.12.2018. godine po IFRS 9 iznosile su HKM 51.274.

1) Pregled promjena u ispravkama vrijednosti tokom perioda

Opis	Ispravke vrijednosti za izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Ispravke vrijednosti za izloženosti koje nisu u statusu
1. Početno stanje	61,899	7,556
2. Nove ispravke vrijednosti tokom perioda (novonastala imovina i povećanje uslijed promjena u risk parametrima)	7,898	3,929
3. Iznos ukinutih ispravki vrijednosti (prestanak priznavanja, naplata imovine, promjena u risk parametrima)	-6,503	-5,417
4. Transferi	101	-101
5. Smanjenje IV uslijed otpisa	-21,572	-
5. Završno stanje	41,823	5,967

2) Pregled ukupnog iznosa izloženosti nakon računovodstvenih umanjena izuzimajući efekte tehnika smanjenja kreditnog rizika, uz prikaz prosječnog iznosa izloženosti tokom perioda, po kategorijama izloženosti.

Ukupna i prosječna neto vrijednost izloženosti			
Br.	Kategorija izloženosti	Neto vrijednost izloženosti na kraju perioda	Prosječne neto izloženosti tokom perioda
1.	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	189,522	133,831
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	5,452	4,143
3.	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	0	1,497
4.	Izloženost prema multilateralnim razvojnim bankama		0
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0	0
6.	Izloženosti prema isntitucijama	20,222	28,676
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	42,383	111,188
8.	Izloženosti prema stanovništvu	53,022	44,067
9.	Izloženosti obezbijeđene nekretninama	118,204	107,861
10.	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	18,677	22,302
11.	Visokorizične izloženosti	0	0
12.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	0	0
13.	Izloženosti prema institucijama sa kratkoročnom kreditnom procjenom	0	0
14.	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	0	0
15.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	234	210
16.	Ostale izloženosti	38,058	48,720

3) Podjela izloženosti po vrsti djelatnosti, prema kategorijama izloženosti.

Izloženosti	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	Vadenje ruda i kamena	Prerađivačka industrija	Proizvodnja i snabdjevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija	Snabdjevanje vodom, gradivinarstvo	Trgovina na veliko i na malo, popravka motornih vozila i Saobraćaj i skladištenje	Djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i posluživanja hrane, hotelijerstvo i ugostiteljstvo	Informacije i Poslovanje nekretninama	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	Obrazovanje	Djelatnosti zdravstvene zaštite i Umjetnost, zabava i rekreacija	Ostale uslužne djelatnosti	Ukupno
Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama									189,522						189,522
Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima									512	4,940					5,452
Izloženosti prema institucijama									20,222						20,222
Izloženosti prema privrednim društvima	1,312	2,413	12,677	623	9,442	8,409	353	581	334				275	2,024	42,383
Izloženosti prema stanovništvu	500	335	1,935	237	631	2,211	232	1,243	48		461		1	44,156	53,023
Izloženosti obezbijedene nekretninama	1,590	2,719	26,598		693	27,964	1,028	6,644	5,250			1,069	792	21,292	118,205
Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	61	2,014	6,265	818	416	2,075	682	3,272	100	314			184	516	18,676
Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja									177	57					234
Ostale izloženosti									37,647					410	38,057

/* U poziciji Ostale izloženosti, kolona Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja, iskazana je materijalna imovina i razgraničenja (unaprijed plaćeni troškovi) u iznosu 29.966 /hKM

4) Podjela izloženosti prema značajnoj privrednoj grani sa bilansnim i vanbilansnim izloženostima kod koji su izvršene ispravke vrijednosti i iznos dospjelih nenaplaćenih potraživanja, daje kroz narednu tabelu.

Br.	Grane privrede	Izloženosti kod kojih su izvršene ispravke vrijednosti, odnosno umanjenje vrijednosti (izloženosti u statusu neizmirenja obaveza)	Ispravke vrijednosti za izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Iznos dospjelih nenaplaćenih potraživanja	Ispravke vrijednosti za dospjela nenaplaćena potraživanja	Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Ispravke vrijednosti za izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Ukupan iznos obračunatih regulatnih rezervi
1.	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	772	590	742	551	3.506	66	765
2.	Vađenje ruda i kamena	5.265	1.776	5.365	1.584	5.953	397	3.522
3.	Prerađivačka industrija	20.502	11.272	20.787	11.186	43.242	1.217	15.390
4.	Proizvodnja i snadbijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija	2.762	1.451	2.739	1.430	1.600	40	1.882
5.	Snadbijevanje vodom; kanalizacija; upravljanje otpadom i djelatnosti sanacije (remedijacije) životne sredine							0
6.	Građevinarstvo	3.923	2.608	4.132	2.621	22.253	927	4.266
7.	Trgovina na veliko i na malo; popravka motornih vozila i motocikala	13.382	9.611	12.698	9.198	39.721	636	11.343
8.	Saobraćaj i skladištenje	1.580	613	1.036	441	1.651	30	801
9.	Djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i posluživanja hrane; hotelijerstvo i ugostiteljstvo	6.637	1.871	528	359	9.522	988	4.304
10.	Informacije i komunikacije							0
11.	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja /*	4.241	4.046	4.052	4.000	254.892	948	4.445
12.	Poslovanje nekretninama	10.496	6.111	8.465	5.567	17.736	721	9.228
13.	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti							0
14.	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	2	2	2	2	59	1	3
15.	Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	917	603	980	605	5.477	55	538
16.	Obrazovanje	0	0	2	0	1.091	7	22
17.	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalnog rada	473	182	476	182	1.090	14	309
18.	Umjetnost, zabava i rekreacija							0
19.	Ostale uslužne djelatnosti	128	124	142	124	5.429	112	244
20.	Djelatnosti domaćinstava kao poslodavaca, djelatnosti domaćinstava koja proizvode različitu robu i obavljaju različite usluge za sopstvenu upotrebu							0
21.	Djelatnosti eksteritorijalnih organizacija i organa							0
22.	Ostalo neraspoređeno /**	4.350	3.508	3.316	2.642	64.106	747	4.482
23.	Ukupno							

/* U poziciji Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja iskazana je materijalna imovina u iznosu 29.777 /hKM (kolona Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza)

** U poziciji Ostalo neraspoređeno iskazana su razgraničenja (unaprijed plaćeni troškovi) u iznosu 193 /hKM (kolona Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza)

5) Banka ne prati geografsku podjelu izloženosti obzirom da se poslovanje iste odvija samo na području Federacije BiH, te Brčko Distrikta. Radi se o manjem tržištu koje nema nekih većih uticaja na postojeće izloženosti.

Korištenje kreditnog rejtinga

Tokom 2018. godine Banka je samo za klasu izloženosti prema državi i centralnoj banci koristila dugoročni kreditni rejting za državu Bosnu i Hercegovinu agencije za eksterni kreditni rejting Moody's. Za izloženosti prema ino bankama korišten je kreditni rejting ino-banaka agencije Moody's, a za ino banke koje nemaju kreditni rejting korišten je kreditni rejting države gdje ino-banka ima sjedište.

6) Pregled raspoređivanja kreditnog rejting u nivoe kreditnog kvaliteta

Moody's kreditni rejting	Aaa - Aaa3	A1-A3	Baa1-Baa3	Bal-Ba3	B1-B3	Caal-D
Nivo kreditnog rizika	1	2	3	4	5	6
Ponder kreditnog rizika	20%	20%	20%	50%	50%	150%

Tehnike ublažavanja kreditnog rizika

Banka primjenjuje jednostavnu metodu finansijskog kolaterala kod primjene tehnika ublažavanja kreditnog rizika. Prema jednostavnoj metodi finansijskog kolaterala, priznatom finansijskom kolateralu Banka dodjeljuje vrijednost jednaku njegovoj tržišnoj vrijednosti.

Banka primjenjuje ponder rizika 0% obzirom da se radi o gotovinskom pologu.

7) Pregled izloženosti prije i posle korištenja kreditne zaštite.

Izloženosti prije i poslije korištenja kreditne zaštite					
Br.	Kategorija izloženosti	Vrijednost neto izloženosti prije korištenja kreditne zaštite		Vrijednost neto izloženosti poslije korištenja kreditne zaštite	
		Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza
1.	Izloženosti prema centralnim vladama	189,522		189,522	
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama	5,452		5,452	
3.	Izloženost prema subjektima javnog sektora				
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama				
5.	Izloženosti prema međunarodnim				
6.	Izloženosti prema institucijama	20,222		20,222	
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	42,383	17,555	41,276	17,554
8.	Izloženosti prema stanovništvu	53,022	1,122	50,856	1,075
9.	Izloženosti obezbijeđene nekretninama	118,204		118,200	
10.	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza				
11.	Visokorizične izloženosti	0			
12.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	0			
13.	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	0			
14.	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	0			
15.	Izloženosti na osnovu vlasničkih	234		234	
16.	Ostale izloženosti	38,058		38,058	

Stopa finansijske poluge

Odlukom o izračunavanju kapitala banke propisana je metodologija izračuna i regulatorni okvir za praćenja visine finansijske poluge. Banke su dužne da osiguraju i održavaju stopu finansijske poluge, kao odnos osnovnog kapitala i mjere ukupne izloženosti u iznosu od najmanje 6%.

U narednoj tabeli dat je prikaz stope finansijske poluge Privredne banke Sarajevo d.d. Sarajevo na dan 31.12.2018. godine:

Vrijednosti izloženosti	Iznos
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije od 10% u skladu s članom 37. stav 8. tačka a) Odluke o izračunavanju kapitala banke	5.137
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije od 20% u skladu s članom 37. stav 8. tačka b) Odluke o izračunavanju kapitala banke	
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije od 50% u skladu s članom 37. stav 8. tačka c) Odluke o izračunavanju kapitala banke	8.928
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije od 100% u skladu s članom 37. stav 8. tačka d) Odluke o izračunavanju kapitala banke	
Ostala imovina	484.340
(-) Iznos odbitnih stavki aktive - osnovni kapital - u skladu sa članom 37. stav 3. Odluke o izračunavanju kapitala banka	-3.479
Izloženosti stope finansijske poluge - u skladu sa članom 37. stav 4. Odluke o izračunavanju kapitala	494.926
Kapital	
Osnovni kapital - u skladu sa članom 37. stav 3. Odluke o izračunavanju kapitala banka	37.343

Banka ispunjava minimalnu propisanu stopu finansijske poluge i ista iznosi 7,55%.

Upravljanje rizikom likvidnosti

Rizik likvidnosti definiše se kao rizik gubitka koji proizilazi iz postojeće ili očekivane nemogućnosti banke da podmiri svoje dospjele obaveze.

Banka je donijela Startegiju upravljanja rizikom likvidnosti koja se zasniva na pravovremenosti ispunjavanja svih obaveza, odnosno građenju imidža sigurne i stabilne banke, održavanja povjerenja klijenta na visokom nivou.

Poslovne aktivnosti banke podrazumjevaju usklađenost sa strategijom likvidnosti u cilju:

- Pravovremenog izmirenja obaveza prema deponentima.
- Blagovremenom odgovoru na kreditne zahtjeve klijentata uključujući realizaciju svih odobrenih kreditno-garancijskih aranžamana.
- Realnoj visini i međusobnom odnosu aktivnih i pasivnih kamatnih stopa.
- Održavanje zaštitnog sloja likvidnosti u mjeri u kojoj je potrebno kako bi Banka zadovoljila potrebe za likvidnošću za scenarij testa likvidnosti od 30 kalendarskih dana.
- Poštivanje regulatornih zahtjeva sa aspekta likvidnosti.

Banka aktivnosti obavlja u pravcu obezbjeđenja izvora sredstava sa naglaskom na depozite povoljne ročne strukture i dovoljnog nivoa diverzificiranosti u cilju izbjegavanja značajnijih udara na tekuću likvidnost.

Ročna usklađenost aktive i pasive se, do momenta uvođenja NSFR-a prati kroz Izvještaj o ročnoj usklađenosti finansijske aktive i pasive Banke.

Upravljanje likvidnošću aktive s ciljem adekvatne pozicije likvidnosti podrazumjeva:

- Upravljanje nivoom novčanih sredstava.
- Upravljanje nivoom i kvalitetom kreditnog portfolija.
- Upravljanje ulaganjima u druga pravna lica.
- Upravljanje ulaganjima u fiksnu aktivu.

U strukturi aktive Banke dominira kreditni portfolij, zbog čega je održavanje kvaliteta kreditnog portfolija i njegova ročna struktura usko povezana sa likvidnošću.

Upravljanje pasivom podrazumjeva obezbjeđenje adekvatnog nivoa i ročnosti izvora sredstava i adekvatan plasman, kroz sljedeće aktivnosti:

- Upravljanje kvalitetom poslovnog odnosa sa klijentom.
- Pribavljanje depozita različite ročnosti.
- Pribavljanje dugoročnih izvora sredstava.
- Pribavljanje depozita stanovništva.

Zaštitni sloj likvidnosti se sastoji od imovine nivoa 1 (EHQLA) koja čini 100% zaštitnog sloja likvidnosti, a sastoji se od gotovine (kovanice i novčanice) i rezerve koje Banka drži u Centralnoj banci u iznosu iznad obavezne rezerve, odnosno koje može povući u svakom trenutku, kao i u periodima stresa.

Banka je definisala interne limite LCR-a, pojedinačno za KM kao i za značajnu valutu EUR.

Banka redovno sprovodi stres testiranje i simulaciju različitih pretpostavki čiji se uticaj ispituje, na izloženost Banke riziku likvidnosti. Izrada stres testova vrši se u cilju sagledavanja eventualne nemogućnosti pokrića obaveza Banke raspoloživim rezervama likvidnosti i alternativnim izvorima sredstava.

Banka testira Plan upravljanja u kriznim situacijama, kojim se identifikuje moguća kriza, testira period preživljavanja i solventnost Banke u pretpostavljenim uslovima krize, kao i sagledava dostupnost izvora za pokriće obaveza koje bi eventualno nastale.

Operativno upravljanje likvidnošću u nadležnosti je Direkcije za upravljanje sredstvima, odnosno Odjela za upravljanje aktivom i pasivom i upravljanje trezorom. Direkcija za upravljanje sredstvima sačinjava odgovarajuće izvještaje o likvidnosti s ciljem prikupljanja tačnih podataka o poziciji likvidnosti i sačinjavanje dnevnih, mjesečnih i kvartalnih izvještaja za Upravu Banke, ALCO odbor i kontrolne funkcije. Direkcija za upravljanje rizicima u svojim redovnim izvještajima prati i daje preglede ostvarenih koeficijenata, sa uporednim podacima u odnosu na utvrđene limite. ALCO odbor razmatra simulaciju ročne usklađenosti aktive i pasive za naredni izvještajni datum na koji način prati usklađenost aktive i pasive te blagovremeno različitim akcijama i kreiranjem atraktivnih proizvoda utiče na usklađivanje ročne usklađenosti.

Likvidnost

Prema izvještajima za Agenciju za bankarstvo FBiH, Banka je ispunjavala kriterije za održavanje pozicija likvidnosti i usklađenosti finansijske aktive i finansijske pasive, te je imala zadovoljavajući koeficijent pokrića likvidnosti (LCR).

Prethodno navedene uslove, koji se odnose na likvidnosne zahtjeve, Banka je na dan 31.12.2018. godine ispunjavala kako slijedi:

a) Koeficijent pokriva likvidnosti (LCR)

Obrazac LCR		
Br.	Stavka	Iznos
1.	Zaštitni sloj likvidnosti	167.823
2.	Neto likvidnosni odlivi	92.682
3.	Koeficijent likvidnosne pokrivenosti (%)	181,07%
Izračunavanje brojioca		
4.	Zaštitni sloj likvidnosti u obliku imovine nivoa 1, isključujući pokriveno obveznice izuzetno visoke kvalitete (u skladu s članom 24. Odluke): neprilagođen	167.741
5.	Odlivi po osnovu kolaterala u obliku imovine nivoa 1, isključujući pokriveno obveznice izuzetno visoke kvalitete koje dospijevaju u roku od 30 dana	0
6.	Prilivi po osnovu kolaterala u obliku imovine nivoa 1, isključujući pokriveno obveznice izuzetno visoke kvalitete koje dospijevaju u roku od 30 dana	0
7.	Osigurani odlivi novca	0
8.	Osigurani prilivi novca	0
9.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1 isključujući pokriveno obveznice izuzetno visokog kvaliteta "prije primjene gornje granice"	167.741
10.	Vrijednost imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta u skladu s članom 24 Odluke.: neprilagođena	0
11.	Odlivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visoke kvalitete koje dospijevaju u roku od 30 dana	0
12.	Prilivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visoke kvalitete koje dospijevaju u roku od 30 dana	0
13.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visoke kvalitete "prije primjene gornje granice"	0
14.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visoke kvalitete "nakon primjene gornje granice"	0
15.	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visoke kvalitete	0
16.	Vrijednost imovine nivoa 2a u skladu s članom 24. Odluke: neprilagođena	82
17.	Odlivi po osnovu kolaterala u imovini nivoa 2a koji dospijevaju u roku od 30 dana	0
18.	Prilivi po osnovu kolaterala u imovini nivoa 2a koji dospijevaju u roku od 30 dana	0
19.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2a "prije primjene gornje granice"	82
20.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2a "nakon primjene gornje granice"	82
21.	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 2a	0
22.	Vrijednost imovine nivoa 2b u skladu s članom 24. Odluke: neprilagođena	0
23.	Odlivi po osnovu kolaterala u imovini nivoa 2b koji dospijevaju u roku od 30 dana	0
24.	Prilivi po osnovu kolaterala u imovini nivoa 2b koji dospijevaju u roku od 30 dana	0
25.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2b "prije primjene gornje granice"	
26.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2b "nakon primjene gornje granice"	0
27.	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 2b	0
28.	Iznos viška likvidne imovine	0
29.	Zaštitni sloj likvidnosti	167.823
Izračunavanje imenioca		
30.	Ukupni odlivi	114.894

31.	U cijelosti izuzeti prilivi	0
32.	Prilivi na koje se primjenjuje gornja granica od 90%	0
33.	Prilivi na koje se primjenjuje gornja granica od 75%	22.212
34.	Smanjenje za "u cijelosti izuzete prilive"	0
35.	Smanjenje za prilive na koje se primjenjuje gornja granica od 90%	0
36.	Smanjenje za prilive na koje se primjenjuje gornja granica od 75%	22.212
37.	Neto likvidnosni odliv	92.682

Do uvođenja NSFR Banka prati ročnu usklađenost aktive i pasive. Na 31.12.2018 Banka je u cijelosti usklađena sa propisanim regulatornim limitima za angažman izvora sredstava po ročnosti (stubovi ročnosti po preostalom dospelju 1-30 dana, 1-90 dana i 1-180 dana).

Izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja Banke

Banka posjeduje manjinska vlasnička ulaganja u druga pravna lica. Ulaganja u vlasničke vrijednosne papire su vršena iz strateških razloga ili kao rezultat sticanja u postupku naplate plasmana. U skladu sa MSFI 9 ulaganja u vlasničke vrijednosne papire su klasifikovana u skladu sa poslovnim modelom – finansijski instrumenti koji se drže radi prikupljanja ugovorenih tokova gotovine i prodaje. Poslovni ciljevi koje Banka ostvaruje su: rast vrijednosti imovine kroz povećanje fer vrijednosti instrumenta, strateški ciljevi i sl. Vlasnički vrijednosni papiri koje Banka posjeduje su klasifikovani kao - finansijska imovina koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit. Vrednovanje ovih ulaganja se vrši po fer vrijednosti, pri čemu se promjene fer vrijednosti iskazuju u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti.

Vrsta izloženosti	Klasifikacija u skladu sa MSFI 9	Knjigovodstvena / fer vrijednost
Učešće u kapitalu		
Ne kotiraju na berzi	FVOSD	57
Kotiraju na berzi	FVOSD	182

Banka u 2018. godini nije ostvarila realizovani dobitak / gubitak koji proističe iz prodaje ili zatvaranja pozicija po osnovu vlasničkih ulaganja.

Kamatni rizik u bankarskoj knjizi

Kamatni rizik predstavlja finansijsku izloženost banke nepovoljnom kretanju kamatnih stopa i ima značajan uticaj na profitabilnost i vrijednost imovine banke.

Izloženost banke kamatnom riziku nastaje zbog promjene kamatnih stopa i ročne neusklađenosti izvora i plasmana. Uticaj promjene kamatnih stopa odražava se na novčanim tokovima banke, neto kamatnim prihodima, visini naknada ili operativnim troškovima, te ekonomskoj vrijednosti banke. Uticaj kamatnog rizika na banku ovisi o vrijednosti bilansnih i vanbilansnih pozicija koje su osjetljive na rizik, tj. strukturi rizika, promjenljivosti kamatnih stopa i vremenskom razdoblju unutar kojeg postoji izloženost kamatnom riziku.

Izvori kamatnog rizika se ogledaju u:

- Riziku cijena kome je banka izložena zbog ročne neusklađenosti dospelja (za fiksne kamatne stope) i ponovnog vrednovanja (za promjenljive kamatne stope) pozicija imovine, obaveza, te dugih i kratkih vanbilansnih pozicija u bankarskoj knjizi.
- Baznom riziku kojem je banka izložena zbog razlike referentnih kamatnih stopa za instrumente sa sličnim karakteristikama u odnosu na ročnost ili vrijeme do sljedeće promjene kamatne stope.

- Riziku krive prinosa koja predstavlja međuzavisnost između visine kamatne stope i perioda dospjeća kredita. Rizik proizilazi iz nejednakih pomijeranja kamatnih stopa za pojedine bilansne pozicije što utiče na promjenu nagiba i krive prinosa.
- Rizika opcije koji proizilazi iz ugrađenih opcija u kamatno osjetljive pozicije (kreditni sa mogućnošću prijevremenog povrata, depoziti sa mogućnošću prijevremenog povlačenja i sl.) što utiče na planirane novčane tokove i ekonomsku vrijednost Banke.

Banka ugovara fiksne kamatne stope za kreditne i depozitne proizvode čime je bazni i rizik krive prinosa sveden na minimum koji proističe iz posebno ugovorenih kamatnih stopa za pojedine kredite i depozite. Banka je izložena kamatnom riziku cijena zbog ročne neusaglašenosti kamatonosne aktive i pasive i riziku opcije jer klijentima ostavlja mogućnost prijevremene otplate kredita, odnosno prijevremenog povlačenja depozita zbog čega dolazi do promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige. Banka će se zaštititi od rizika opcije ugovaranjem posebne naknade u slučaju korištenja opcije koja je definisana pojedinim vrstama ugovora, a u skladu sa limitima utvrđenim zakonom i podzakonskim propisima.

Banka se koristi jednostavnim izračunom pri procjeni promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige, primjenjujući standardni kamatni šok na pozicije bankarske knjige po svim važnijim valutama pojedinačno i za sve ostale valute ukupno. Za potrebe jednostavnog izračuna promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige, koja podrazumijeva i bilansne i vanbilansne pozicije, kamatno osjetljive pozicije se raspoređuju u 13 vremenskih zona kojima se dodjeljuju ponderi. Ponderi se baziraju na procijenjenom standardnom kamatnom šoku od 200 baznih poena tokom vremena i procijenjenom modifikovanom trajanju za svaku vremensku zonu.

Pored regulatorno propisanih mjerenja banka je razvila i interne mehanizme mjerenja izloženosti kamatnom riziku i to:

Promjena kamatnih šokova pri procjeni ekonomske vrijednosti bankarske knjige gdje se primjenjuje više kamatnih šokova. Od 225 do 400 baznih bodova na osnovu kojih se može utvrditi uticaj novih plasmana i depozita na ročnu usklađenost kamatonosne aktive i pasive.

Izračun prosječnih kamatnih stopa po više segmenata koje omogućava praćenje planskih i ostvarenih veličina i njihov uticaj na kamatne prihode i rashode, odnosno uticaj realizacije na finansijski rezultat banke. Prosječne kamatne stope se prate na nivou kamatno osjetljivih pozicija i njihove ugovorene ročnosti.

Omjer ostvarenih kamatnih prihoda i rashoda po klijentima su pokazatelj koje segmente poslovanja treba unaprijediti ili ograničiti. Neto kamatni prihod je razlika ostvarenih kamatnih prihoda i kamatnih rashoda i predstavlja bazu profitabilnosti Banke iz ključne poslovne aktivnosti, kreditiranja.

Kamatna marža na nivou portfelja pravnih i portfelja fizičkih lica odvojeno osigurava kontinuirano praćenja i upravljanje izvorima i plasmanima iz navedenih segmenata.

Banka koristi interne mehanizme za kontinuirano praćenje i kontrolu izloženosti kamatnom riziku, simulacije i projekcije budućih vrijednosti, koordinaciju sa drugim rizicima i izloženostima. Kontrola izloženosti kamatnom riziku dio je sveobuhvatne kontrole nekreditnih rizika, odnosno tržišnih i rizika likvidnosti. Pri vršenju kontrole, Banka provjerava primjenu internih metoda i procedura za upravljanje kamatnim rizikom i vrši ocjenu efikasnosti uspostavljenih limita.

Direkcija za upravljanje rizicima kontinuirano analizira promjene pozicija kamatno osjetljive aktive i pasive i nivo izloženosti kamatnom riziku. Ograničavanje rizika vrši se putem uspostavljenih limita rizika koje odobrava i periodično preispituje Uprava Banke. Limiti su definisani u skladu sa veličinom kapitala, zaradama i profitabilnošću banke i odraz su tolerancije na rizik kamatne stope. Upravljanje rizikom podrazumijeva održavanje izloženosti Banke u granicama prihvatljivih limita.

Banka izvještava o izloženosti kamatnom riziku ALCO odbor i Upravu Banke mjesečno, a putem Izvještaja o radu kontrolne funkcije upravljanja rizicima kvartalno se dostavlja Nadzornom odboru Banke.

7. Politika naknada

Politika naknada utvrđena i determinisana je Pravilnikom o platama i naknadama zaposlenika sa procedurom za process upravljanja radnim učinkom br. 02-NO-6/18 od 25.01.2018. godine koju je usvojio Nadzorni odbor Banke na 72. sjednici održanoj 25.01.2018. godine. Predmetnim aktom uređene su grupe složenosti poslova, vrednovanje poslova po radnim mjestima, način obračuna plata, dodaci na plate, naknade plata, naknade iz osnova materijalnih prava radnika, kao i druge isplate u vezi s radom koje nemaju karakter plate. Nadzorni odbor odgovoran je za usvajanje Pravilnika i nadziranje njegove implementacije. Uprava Banke će također kontrolirati provođenje i implementaciju ovog Pravilnika.

Uprava Banke je ovlaštena da:

- Predloži Nadzornom odboru pojedinačne (minimalne i maksimalne) naknade za članove Uprave i zaposlenike kontrolnih funkcija na godišnjem nivou;
- Predloži Nadzornom odboru ukupan iznos varijabilne naknade po zaposleniku (bez članova Uprave), pojedinačno po članu Uprave, odnosno njegovim nadležnostima vodeći računa o proporcionalnosti i broju zaposlenika koji su obuhvaćeni sistemom varijabilnog nagrađivanja na godišnjem nivou;
- Predloži koje su to kategorije zaposlenika na koje će se primjenjivati sistem varijabilnog nagrađivanja.

Nadzorni odbor će također odobriti dodatna materijalna izuzeća ili promjene u Pravilniku, te će pažljivo uzeti u obzir i pratiti njegove učinke. Nadzorni odbor banke dužan je shodno Odluci o politici i praksi naknada zaposlenicima u banci, donesene od Agencije za bankarstvo FBiH donijeti odluke o:

(a) ukupnom iznosu varijabilnih naknada koje će Banka isplatiti zaposlenicima za određenu poslovnu godinu, a na prijedlog Uprave Banke.

(b) pojedinačnom iznosu varijabilnih naknada koje će Banka isplatiti pojedinim zaposlenicima za određenu poslovnu godinu, a na prijedlog Uprave Banke i to:

- Minimalnim i maksimalnim naknadama Predsjedniku i članovima Uprave na pojedinačnoj osnovi na godišnjem nivou;
- Ukupnom iznosu varijabilnih naknada za ostale zaposlenike koji su obuhvaćeni sistemom varijabilnog nagrađivanja po članu Uprave, odnosno njegovim nadležnostima na godišnjem nivou;
- smanjenju ili ukidanju varijabilnih naknada zaposlenicima, uključujući aktiviranje odredbi o malusu ili povratu varijabilnih naknada, ako dođe do narušene uspješnosti ili ostvarivanja gubitka Banke.

(c) naknadama članova Uprave Banke i zaposlenih u kontrolnim funkcijama, na pojedinačnoj osnovi.

Naknade zaposlenika koji ne spadaju u zaposlenike iz grupe članova Uprave Banke i zaposlenih u kontrolnim funkcijama Uprava Banke može, u skladu sa odlukom Nadzornog odbora, odrediti na grupnoj osnovi. Uprava Banke je obavezna informisati Nadzorni odbor o naknadama zaposlenika čije profesionalne aktivnosti imaju materijalno značajan uticaj na profil rizičnosti Banke na osnovu predhodno provedene analize rizika. Funkcija interne revizije je dužna, najmanje jednom godišnje, izvršiti ocjenu primjene politike naknada u Banci i pregled provođenja ovog Pravilnika i ocijeniti primijenjene postupke vezano za naknade, a izvještaj o tome dostaviti Nadzornom odboru Banke.

Nadzorni odbor Banke dužan je najmanje jednom godišnje preispitati Pravilnik i ocijeniti usklađenost provođenja sa:

- (a) relevantnim propisima, smjernicama, opšteprihvaćenim standardima, principima i kodeksima,
- (b) pravilnicima i procedurama Banke vezanim za naknade zaposlenika Banke.

Nadzorni odbor dužan je u postupak pregleda usklađenosti i provjere primjene politike uključiti kontrolne funkcije Banke. Izvještaj o obavljenom postupku Nadzorni odbor dostavlja Upravi Banke. Ako se utvrde nedostaci u politici naknada ili u njenom sprovođenju, Nadzorni odbor dužan je donijeti plan otklanjanja tih nedostataka i pokrenuti ostvarenje tog plana. Postupak preispitivanja politike naknada može se eksternalizovati u skladu sa zakonskim i podzakonskim odredbama. Funkcija upravljanja rizicima dužna je provesti analizu rizika sa ciljem primjene principa proporcionalnosti, te prilikom provođenja analize rizika, dužna je uzeti u obzir veličinu i internu organizaciju; vrstu, obim i složenost poslovnih aktivnosti; profil rizičnosti Banke; poslovnu strategiju Banke i sve druge kriterije za koje procijeni da su relevantni za analizu

rizika. Ukoliko provedena analiza rizika bude utvrdila značajnost zahtjeva u skladu sa odredbama Odluke o politici i praksi naknada zaposlenicima u banci, donesene od Agencije za bankarstvo F BiH, Banka je dužna formirati Odbor za naknade.

Analiza rizika mora biti adekvatno dokumentovana, sveobuhvatna i lako razumljiva. Na zahtjev Agencije za bankarstvo F BiH Banka je dužna obrazložiti način na koji je provela analizu rizika i dostaviti relevantnu dokumentaciju.

U skladu sa poslovnom strategijom Banke, ciljevima te strategijom preuzimanja rizika, a u cilju efikasnog upravljanja rizicima, Banka u sistemu naknada definiše postojanje fiksne plate koja obuhvata i dodatke obračunate u skladu sa zakonskim propisima po osnovu radnog odnosa i varijabilne plate koja zavisi od uspješnosti zaposlenika, poslovne jedinice i Banke, a zasnovana je na unaprijed definisanim i mjerljivim kriterijima. Za obavljeni rad u Banci zaposleniku pripada plata, te ostala primanja u skladu sa zakonom i podzakonskim propisima, Pravilnikom o radu, ovim Pravilnikom i odlukama organa Banke. Plata u skladu sa Pravilnikom o platama i naknadama zaposlenika sastoji se od:

- fiksne plate i
- varijabilne plate.

Fiksna plata predstavlja naknade u novcu sa svim dodacima te dodacima obračunatim u skladu sa zakonskim propisima po osnovu radnog odnosa kao što su: dodaci za radni staž, naknada za topli obrok, prevoz, regres, i dr., predstavlja fiksni dio plate zaposlenika i ista ne smije biti manja od dvije trećine (2/3) ukupne plate koju čini zbir fiksne i varijabilne plate.

Varijabilna plata predstavlja dio plate koji zavisi od uspješnosti zaposlenika, poslovne jedinice i Banke, a zasnovan je na unaprijed definisanim i mjerljivim kriterijima i Banka nije obavezna isti isplatiti.

Izuzetno Banka može ugovoriti garantovanje varijabilne plate samo sa novim zaposlenicima i to isključivo samo za prvu godinu rada tih zaposlenika.

Fiksna plata zaposlenika kontrolnih funkcija ne smije biti manja od dvije trećine (2/3) ukupne plate koju čini zbir fiksne i varijabilne plate. Za zaposlenike koji nisu članovi Uprave ili višeg rukovodstva, te za zaposlenike koji nisu uključeni u kontrolne funkcija, Banka je dužna odnos između varijabilnog i fiksnog dijela ukupnih naknada odrediti na način da iznos varijabilnog dijela ne prelazi iznos fiksnog dijela ukupnih naknada (1:1).

U toku 2018. godine Banka nije vršila isplate varijabilnih naknada svojim uposlenicima.

Pregled naknada po poslovnim područjima

Poslovno područje	Broj zaposlenih	Neto naknada
Upravljačke funkcije	10	474
Kontrolne funkcije	20	398
Poslovne funkcije	91	1.146
Podrška	47	742
Ukupno	168	2.760

Naknade po kategorijama zaposlenika

OPIS	IZNOS
Uprava Banke	361
Nadzorni odbor	61
Zaposlenici čije aktivnosti imaju značajan uticaj na rizični profil Banke (bez članova Uprave)	701

Kod jednog uposlenika Banke su uplaćene naknade u toku finansijske godine veće od 100 hiljada KM.

PRILOG 1

Opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata	
Br.	Stavka
1.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO D.D. SARAJEVO
	<i>Emitent</i>
1.1	BABORBRK3009
	<i>Jedinstvena oznaka instrumenta</i>
Tretman u skladu sa regulatornim okvirom	
2.	Priznat na pojedinačnoj osnovi
	<i>Priznt na pojedinačnoj / konsolidovanoj osnovi</i>
3.	Obične dionice
	<i>Vrsta instrumenta</i>
4.	37.041.180
	<i>Iznos priznat u regulatornom kapitalu</i>
5.	110 KM
	<i>Nominalni iznos instrumenta</i>
5.1.	110 KM po dionici
	<i>Emisiona cijena</i>
5.2.	-
	<i>Otkupna cijena</i>
6.	Dionički kapital
	<i>Računovodstvena klasifikacija</i>
7.	11.8.2008. godine
	<i>Navodi se datum izdavanja instrumenta.</i>
8.	Bez datuma dospjeća
	<i>Instrument sa datumom dospjeća ili instrument bez datuma dospjeća</i>
8.1.	Bez datuma dospjeća
	<i>Inicijalni datum dospjeća</i>
9.	Ne
	<i>Opcija kupovine od strane emitenta</i>
9.1.	-
	<i>Prvi datum aktiviranja opcije kupovine, uslovni datum aktiviranja opcije kupovine i otkupa vrijednosti</i>
9.2.	-
	<i>Naknadni datum aktiviranja opcije kupovine (ako je primjenjivo)</i>
Kuponi/dividende	
10.	Dividenda je promjenjiva
	<i>Fiksna ili promjenjiva dividenda/kupon</i>
11.	-
	<i>Kuponska stopa i povezani indeksi</i>
12.	Ne postoji
	<i>Postojanje mehanizma obaveznog otkazivanja dividende</i>
13.1.	Puno diskreciono pravo
	<i>Puno diskreciono pravo, djelimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa vremenom isplate iznosom dividendi/kupona</i>
13.2.	Puno diskreciono pravo
	<i>Puno diskreciono pravo, djelimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa iznosom dividendi/kupona</i>
14.	Ne
	<i>Mogućnost povećanja prinosa ili drugih podsticaja za otkup</i>

15.	Nekumulativne
	<i>Nekumulativne ili kumulativne dividende/kuponi</i>
16.	Nekonvertibilan
	<i>Konvertibilan ili nekonvertibilan instrument</i>
17.	-
	<i>Ako je konvertibilan, uslovi pod kojima može doći do konverzije</i>
18.	-
	<i>Ako je konvertibilan djelimično ili u cjelosti</i>
19.	-
	<i>Ako se može konvertovati, stopa konverzije</i>
20.	-
	<i>Ako je konvertibilna, obavezna ili dobrovoljna konverzija</i>
21.	-
	<i>Ako je konvertibilan, instrument u koji se konvertuje</i>
22.	-
	<i>Ako je konvertibilan, emitent instrumenta u koji se konvertuje</i>
23.	Mogućnost smanjenja vrijednosti
	<i>Navodi se da li postoji mogućnost smanjenja vrijednosti</i>
24.	-
	<i>Navode se uslovi pod kojima može doći do smanjenja vrijednosti, uključujući trenutak za pokretanje ove mjere. Ako jedno ili više nadležnih tijela (nadležni organi banke ili Agencija) ima mogućnost pokrenuti smanjenje vrijednosti, potrebno je navesti ta tijela. Za svako od tijela treba navesti jesu li pravna osnova za pokretanje smanjenja vrijednosti ugovorne odredbe instrumenta (ugovorni pristup) ili zakonske odredbe (zakonski pristup).</i>
25.	-
	<i>Navodi se da li se smanjenje vrijednosti instrumenta uvijek provodi u potpunosti ili se može provesti djelimično smanjenje vrijednosti ili se uvijek provodi djelimično smanjenje vrijednosti. Ova informacija može pomoći pri procjeni u kojoj mjeri instrument može poslužiti u pokriću gubitaka u slučaju smanjenja vrijednosti. Odaberi mogući tekst: uvijek u potpunosti, u potpunosti ili djelimično, uvijek djelimično.</i>
26.	-
	<i>Za instrumente sa mogućnošću smanjenja vrijednosti navodi se da li je smanjenje vrijednosti trajno ili privremeno. Odaberi mogući tekst: trajno, privremeno, nije primjenjivo.</i>
27.	-
	<i>Opisati mehanizam povećanja vrijednosti.</i>
28.	-
	<i>Vrsta instrumenata koji će se u slučaju likvidacije ili stečaja isplatiti neposredno prije navedenog instrumenta</i>
29.	Ne
	<i>Neusklađene karakteristike konvertibilnih instrumenata</i>
30.	-
	<i>Ako postoje, navesti neusklađene karakteristike</i>